

Mrozowski, Przemysław

Wprowadzenie

Kronika Zamkowa 1-2/49-50, 5-6

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Seminaria na dobre wpisały się w rytm prac badawczych i działań edukacyjnych realizowanych w Zamku Warszawskim. Można pokusić się już o ich ocenę i stwierdzenie, iż w niemałym stopniu wywarły one wpływ na intensyfikację badań, jako istotny czynnik mobilizujący pracowników działalności podstawowej Zamku do nadawania efektom swych poszukiwań form na tyle komunikatywnych, aby można było podzielić się nimi w szerszym gronie. Co nie znaczy, że na seminariach obowiązują rygory dyskursu akademickiego, a wystąpienia muszą mieć charakter zamkniętych metodycznie wykładów. Przeciwnie - ich formuła jest jak najbardziej otwarta, zgodnie zresztą z intencją inicjatora spotkań seminaryjnych profesora Andrzeja Rottermunda, któremu zależało na stworzeniu forum, pozwalającego na prezentację zarówno prac już zaawansowanych, jak i zarysowujących się dopiero projektów, ujęć o charakterze syntetycznym jak też przyczynków, a nawet materiałów źródłowych nieujętych jeszcze jako problemy badawcze.

Od połowy kwietnia 2002 do końca czerwca 2005 r. odbyło się przeszło czterdzieści spotkań seminaryjnych. Trudno wszystkie je scharakteryzować. Referenci prezentowali bardzo różne tematy, zgodnie z szerokim profilem prac realizowanych w ramach działań statutowych Zamku, a także specyfiką własnych zainteresowań: od archeologii, po działalność o charakterze oświatowym.

Niektóre wystąpienia stanowiły efekt na tyle badań rozwiniętych, także wkrótce stały się podstawą odrębnych publikacji. Opracowane przez Elżbietę Malanowską zawiłe losy stolika konsolowego z Sali Tronowej Zamku, to temat jej artykułu zamieszczonego w „Kronice Zamkowej” (2003, nr 1/45). Gruntowne omówienie serii portretów rodzinnych króla Stanisława Augusta z Sali Jadalnej w Łazienkach jego autorki, Dorota Juszcak i Hanna Małachowicz, opublikowały w „Roczniku Warszawskim” (XXXI: 2002). Wielowątkowa opowieść Anity Chiron-Mrozowskiej o rozproszonej i w znacznej mierze zatraconej kolekcji miniatur króla Stanisława Augusta stała się podstawą monografii, która znalazła swe miejsce edycji na łamach „Rocznika Historii Sztuki” (XXXIX: 2004). Wystąpienie Barbary Grątkowskiej-Ratyńskiej poświęcone królewskim fotelom tronowym Stanisława Augusta zaowocowało artykułem w „Kronice Zamkowej” (2004, nr 1-2/47-48). Wreszcie prezentacja przez Annę Kuśmidrowicz-Król możliwości zastosowania obrazu cyfrowego do dokumentowania dzieł sztuki i ich publicznego udostępniania stała się podstawą jej referatu na konferencji *Informacja o obiektach kultury i Internet*, zorganizowanej w Krakowie przez Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wystąpienie zostało opublikowane w formie płyty CD w materiałach konferencji. Z treścią kolejnych wystąpień seminaryjnych z lat 2002-2004 będzie można

się zapoznać, studiując osiem artykułów zamieszczonych na łamach niniejszego numeru „Kroniki Zamkowej”. Wszystkie zasługują na gruntowną lekturę i z pewnością znajdą uważnych czytelników, a może też recenzentów.

Tymczasem warto w tym miejscu zwrócić uwagę na kilka referatów, które zdają się zapowiadać monograficzne syntezy problemów czy zjawisk historyczno-artystycznych, a których ukończenia i publikacji nie da się dziś jeszcze dokładnie przewidzieć. Niewątpliwie ciekawie zapowiadają się rezultaty badań Marka Wrede (wystąpienia: 27 maja 2002 i 12 stycznia 2004 r.), zmierzające do ustalenia czynników, które zadecydowały w XVI i XVII w. o wyborze Zamku Warszawskiego na jedną z ulubionych, a z czasem główną rezydencję monarszą w państwie polsko-litewskim. Nie tylko erudycją, ale też urodą wyróżniało się wystąpienie Małgorzaty Szafrańskiej (17 lutego 2003 r.) prezentujące nietatwe problemy metodologii badań nad historią dawnych ogrodów. Przyjdzie nam z niecierpliwością czekać na końcowy efekt jej studiów. Z pewnością też doczekamy się z czasem publikacji pokazującej w szerszym aspekcie zagadnienia prawno-politycznych uwarunkowań ochrony architektury zabytkowej, omówione na dwóch wystąpieniach przez Piotra Majewskiego (25 listopada 2002 i 8 marca 2004 r.). Można mieć nadzieję, że pałac Pod Blachą odsłoni w przyszłości wszelkie tajemnice swych przekształceń, co zdawał się zapowiadać referat Katarzyny Jursz-Salvadori (7 czerwca 2004 r.). Wiele zagadnień problemowych ujawnia się podczas prac zmierzających do opublikowania zamkowych katalogów zbiorów sztuki. Przykładem - referat Katarzyny Połujan o tapiseriach brukselskich z serii *Dzieje Cyrusa* (26 stycznia 2004 r.). Anna Szkurlat, prowadząca od kilku lat badania nad ważnym w dziejach polskiej sztuki użytkowej zjawiskiem, za jakie należy uznać porcelanę korzecką, w trakcie swego wystąpienia (20 wrześ-

nia 2004 r.) omówiła tylko zagadnienia wstępne - stan badań i kwestionariusz problemów badawczych. Bardzo poruszające, szczególnie dla historyków sztuki, okazały się wystąpienia konserwatorów. Zwłaszcza prezentacja przez Joannę Nowak (5 lipca 2004 r.) prac konserwatorskich prowadzonych przy znakomitym ornacie fundacji Jana Długosza w Kłobucku ujawniła wiele problemów (nie zawsze zresztą dających się rozstrzygnąć) dotyczących okoliczności fundacji i czasu powstania tego znakomitego zabytku hafciarstwa średniowiecznego. Nawet skromne z pozoru obiekty archeologiczne - jak para pistoletów skałkowych znalezionych w piwnicach pałacu Pod Blachą - niekiedy otwierają drogę do dociekań, które pozwalają odsłonić jakieś fragmenty dramatycznych losów jednostki uwikłanej w wypadki dziejowe, jak przekonało wystąpienie Rafała Mrocza (17 maja 2004 r.). Archeologom wiele pozostało jeszcze do rozstrzygnięcia, choćby w kwestii dziejów budowy katedry warszawskiej, o czym dowodnie świadczył referat Jerzego Garusa (26 czerwca 2002 r.). Wolor kronikarskiej relacji, nasyconej nierzadko anegdotą, miała opowieść Romualda Zająca o skomplikowanych procedurach zamawiania i wypełniania wewnątrz odbudowywanego Zamku obiektami rekonstruowanymi.

Nie sposób omówić tu wszystkich wystąpień. Żywa dyskusja, jaka zazwyczaj towarzyszy referatom, świadczy, że poruszane na seminariach kwestie, choć niekiedy zdają się specjalistycznie wąskie, budzą zainteresowanie znacznie szerszego kręgu odbiorców, zaś interdyscyplinarna wymiana myśli służy pożytkom intelektualnym zarówno referentów, jak i wszystkich uczestników dyskusji. Jest to także świadectwo, iż inicjatywa stworzenia tego rodzaju forum była trafna i okazała się owocna.